

Jarmila Oharková ...

... tkaní na stavu

Jarmila Oharková

Je narodila 22. února 1941 v Tišnově. Vystudovala Střední průmyslovou školu textilní se zaměřením na tkaní a výrobu textilu a pokusila se prosadit jako výtvarnice Ústředí lidové umělecké výroby. Svoje zkušenosti však uplatnila především jako domácí pracovnice ÚLUV, pro nějž zhotovovala nejrůznější kolekce ručně tkaných textilií

podle návrhů výtvarníků. Práce na konkrétních zakázkách, jakož i spolupráce s profesionálními výtvarníky napomohly postupnému uplatňování vlastní invence a návrhů. V osmdesátých letech 20. století pravidelně přihlašovala svoje vzory na přehlídky prací pracovníků a mistrů ÚLUV, a také přehlídky AMTEX Klatovy, kde získala celou řadu ocenění. Po zrušení ÚLUV byla postavena před nutnost osamostatnit svoji výrobu a hledat pro ni nová odbytiště, která našla v několika prodejnách lidové tvorby a specializovaných přehlídkách tradičních řemesel.

V práci Jarmily Oharkové lze nalézt několik ideových trendů. Na počátku to byla práce podle výrobních vzorů výtvarníků ÚLUV, vedle nichž

Tradiční tkalcovství patřilo na počátku 20. století již neodvratně minulosti. Ojedinele pracující tkalci, roztroušení v izolovaných lokalitách Českomoravské vysočiny a Bílých Karpat, končili výrobu vzorovaných textilií na konci první světové války. Nadále se věnovali pouze výrobě režného plátna určeného pro domácí použití. Jistá obnova domácího tkalcovství, způsobená nedostatkem továrních materiálů, nastala sice v době druhé světové války, po jejím skončení však stejně rychle zanikla. Úpadek ručního tkaní s sebou přinesl nejen postupný zánik tohoto odvětví rukodělné výroby, ale také neodvratnou ztrátu technologických znalostí, včetně využití vazeb, skladby vzorů a barev. Za této velmi nepříznivé situace podniklo na konci 50. let 20. století Ústředí lidové umělecké výroby rozsáhlou akci zaměřenou na dokumentaci a výzkum tradičního tkalcovství. Odborní pracovníci během ní shromáždili rozsáhlou

terénní dokumentaci, sbírku textilií, výšivek, krajek i ústřížků, uložených v archívech ÚLUV. Dnes je možné jej studovat v Národním muzeu v Praze a Valašském muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. Na základě tohoto materiálu mohli výtvarníci ze vzorkových dílen ÚLUV v Brně, Praze a Uherském Hradišti navrhovat nové vzory inspirované horáckými kanafasami, hornáckou činovatí či soukennou šerkou. Návrhy Alfréda Hynka, Marie Matouškové či Ferdinanda Kubáka moderně zhodnocují základní charakteristiky lidové tkaniny, jako je jednoduché, pravidelné vzorování v pruzích a kostkách, podpořené využitím dvou až tří pravidelně se střídajících kontrastních barev. Většina těchto návrhů byla určena pro průmyslové tkalcovny. Menší část pak pro ruční tkalce, jejichž práci ÚLUV vždy značně podporoval a do velké míry i dotoval.

postupně začaly vznikat i vlastní práce a návrhy. S ohledem na charakter materiálu zde můžeme nalézt práce z vlny zastoupené tkanými přehozy, dekoračními závěsy, polštáři a kolekcí originálních kabel. Len a konopí se uplatňuje především na stolních textiliích a oděvních doplňcích. Tlučená barevnost červené, oranžové, modré, zele-

né a režné barvy indického konopí dala vzniknout nápadité kolekci prostírek, jež svou inspiraci zjevně vzaly z tradičních horáckých kanafasů. Oproti tomu křehce působící bílý len umožnil vyniknout technice geometrických vzorů vetkávaných do osnovy několika jehlami. Precizně vyvedený sortiment umožňuje výrobkyni uplatnit celou řadu tkalcovských technik a postupů. Při tkaní uplatňuje většinou plátňovou vazbu s pevně zatkanými okraji. Ovládá však i zakončování okrajů vyvazováním do trásní, jež často uplatňuje na stolních prostírkách. Po zániku ÚLUV byli výrobci nuceni naučit se i další, především přípravné tkalcovské práce, jako je příprava osnovy a její navíjení na stav, což za vydatné pomoci manžela zvládla i Jarmila Oharková.

Jarmila Oharková
Černoohorská 719
666 01 Tišnov
tel. 549 412 709